

Tibetská vlajka letos zavlála v 837 obcích

Vlajka pro Tibet – mezinárodní kampaň, která se každoročně koná 10. března, v den výročí povstání proti čínské okupaci Tibetu. Jejím cílem je vyvěšením tibetské vlajky vyjádřit nesouhlas s porušováním lidských práv v Tibetu a pravidelně se do ní zapojuje mnoho evropských zemí. Jen v České republice se letos zúčastnilo 837 obcí. Kromě krajských a obecních úřadů se tibetské vlajky objevily třeba na školách, a také před čínským velvyslanectvím v Praze. Poprvé se do kampaně zapojil i senát.

Už od roku 1950, kdy Čína Tibet vojensky obsadila, musí Tibeťané čelit rasové a jazykové diskriminaci, odepírání práv na vzdělání a dostatečnou zdravotní péči a cenzuru médií. Přísně cenzurovaná je i jejich vlajka. Za její vlastnictví hrozí milionům Tibeťanů trest až několikaletého odnětí svobody. I proto právě tato vlajka symbolizuje protest proti útlaku tibetských obyvatel.

Desátý březen je dnem, kdy si mnoho Evropanů připomíná povstání Tibetu proti okupaci Čínou v roce 1959. Počet Tibeťanů, kteří při něm přišli o život, se odhaduje až na 87 000. V následujících letech zemřely ve vězeních a pracovních táborech statisíce dalších. Právě aktem vyvěšení vlajky chce mezinárodní kampaň Vlajka pro Tibet vyjádřit nesouhlas s porušováním lidských práv v Tibetu a solidaritu se všemi oběťmi.

Vicehejtman Jihočeského kraje František Talíř a náměstek hejtmána Pavel Klíma vyvěšují tibetskou vlajku před Krajským úřadem v Českých Budějovicích. Foto: archiv

Česká republika se ke kampani připojuje od roku 1996, kdy tibetskou vlajku poprvé vystavila čtyři česká města. Letos se obcí zapojilo celkem 837, z toho 13 poprvé v historii. Premiéru představoval letošek i pro senát. Jeho předseda Miloš Vystrčil rozhodl vyvěsit tibetskou vlajku na Valdštejnském paláci. Kampaně se zúčastnilo také 109 českých škol včetně Univerzity Karlovy.

Na krajském úřadě v Českých Budějovicích vlajka Tibetu zavlála znovu po dvanácti letech. „Za mě je tibetská vlajka symbolem nesouhlasu s extrémně drsnou politikou Číny vůči národnostním, politickým a náboženským menšinám,“ odpovídá na otázku, proč se rozhodl hlasovat pro vyvěšení vlajky, první náměstek hejtmána František Talíř. Dále dodává, že pro něj tibetská vlajka představuje i sym-

bol všech okupovaných území, která by měla opět získat svobodu, a také jeden ze způsobů, jak vyjádřit prozápadní směřování.

Spolek Lungta, který celou kampaň Vlajka pro Tibet koordinuje, umístil 156 tibetských vlajek i před čínské velvyslanectví. Symbolizují 156 Tibeťanů, kteří se na protest proti totalitnímu režimu upálili.

ANEŽKA ZEMENOVÁ

Editorial

V druhém čísle Fleše tohoto semestru je spousta vzpomínání na to, co už není a poukazování na změny, které prožíváme. Články se věnují problémům minulým i budoucím, domácím i zahraničním. Akce Vlajka pro Tibet připomíná, že činy proti lidskosti nejsou jen v učebnicích dějepisu. K tématu útlaku se přidává zpráva z online konference o problematice domácího násilí. Najdete tu i vzpomínku na Jana Vodňanského, který dělal svět o něco krásnější.

Covid je tu stále s námi. Jeho vlivu se neubrání ani vyhlašování prestižních hudebních cen Grammy. V komentáři o něm se dozvíte, zda si svou slávu opravdu zaslouží. Už podruhé ničí covid maturantům šanci na normální ukončení středního vzdělání. Vláda se jim tentokrát pokusila pomoci, jestli uspěla, se dočtete v komentáři. Těšit se můžete i na pokračování covidového deníku z minulého čísla.

Důkazem, že ve Fleši jsou i veselější články, je profil hokejisty Ručinského u příležitosti jeho 50. narozenin. Číslo projasňuje i několik rozhovorů, mezi nimi i jeden se slovenským básníkem Šimonem Ondrušem, který dělá z básní terapii.

Příjemné čtení přeje REDAKCE PRVNÍHO ROČNÍKU

Násilí si nevybírání. Vybírá si násilná osoba

Současná pandemie se projevila i vzrůstem domácího násilí. O pomoc žádá o 40 % víc lidí. Online debatu o domácím násilí uspořádala Nadace Vodafone spolu s organizací ROSA – centrum pro ženy a společnostmi IKEA a AVON v pondělí 8. března. Webinář s názvem Ženu ani květinou neuhodíš byl zaměřen nejen na druhy domácího násilí. Věnoval se také možnostem, jak téma otevírat v jednotlivých firmách.

Z průzkumu Vodafone Group mezi zaměstnanci z devíti zemí vyplývá, že nějakou formu domácího násilí zažil každý třetí pracovník. Následky se přitom mimo jiné projevují na pracovním životě a kariéře. „Polovina zneužívaných prohlásila, že u nich došlo ke snížení sebeúcty a sebedůvěry,“ poslala za Vodafone Jana Vychroňová. „Dochází i k snížení produktivity práce, ve čtvrtině případů si musela oběť někdy vzít dovolenou. Často jsou oběti nuceny úplně odejít ze zaměstnání,“ zdůraznila. Zaměstnavatelé tak mohou přicházet o kvalitní pracovníky, kteří své problémy nedokázali sami vyřešit. Nejen to by měla být pro firmy motivace poskytovat svým zaměstnancům pomoc.

Důležité přitom je si uvědomit, že domácí násilí se může týkat kohokoliv z nás. „Některé firmy si možná

myslí, že naše zaměstnankyně něco takového nezažívají, protože jsou vzdělané manažerky, právničky a podobně,“ vysvětlovala Branislava Marvánová Vargová z neziskové organizace ROSA – centrum pro ženy. Stejně tak nelze spojovat násilníky s určitým vzděláním, pracovními pozicemi či socioekonomickým statusem. „Násilí si nevybírání. Vybírá si násilná osoba.“

Firmy v druhé části debaty představovaly formy pomoci, které nabízejí. Společným úkolem byla informovanost zaměstnanců, vzdělávací workshopy či komunikační kampaně. „Poskytujeme také až 10 dní placeného volna obětem. Volno mohou využít například na různé konzultace, ale i stěhování od agresora. Volno zároveň nabízíme i zaměstnancům, kteří zneužívaným kolegům v jejich situaci pomáhají,“ informovala firma Vodafone.

IKEA mimo jiné nabízí změnu telefonního čísla, emailové adresy i způsobení pracovní doby, pokud to oběť potřebuje. V rámci webináře se představila i mobilní aplikace Bright Sky na pomoc zneužívaných. Lze ji v mobilu skrýt, aby ji agresor neobjevil.

Jak zmínila Marvánová Vargová, domácí násilí páchané na ženách není důsledek pandemie. Bylo tu dříve a bude tu i později. Současná situace však poukázala na již existující problémy. Upozornila na otázku dostupnosti služeb, fungování systému či způsoby, jak podpořit oběť.

Největším dopadem pandemie je vyšší izolace obětí, což ulehčuje násilné osobě ji kontrolovat a uplatňovat nad ní svou moc. Domácí násilí může znamenat ponižování, nadávání, psychický nátlak, fyzické napadení, znásilnění. Zahrnuje také ekonomické násilí, tedy kontrolu nad příjmy a výdaji oběti.

„Je třeba to brát jako téma, které se týká nás všech, ne jako téma, které se týká obětí,“ zdůraznila Vargová. O problému je potřeba mluvit veřejně a vytvářet podmínky a prostředí pro konverzaci. Zastavení násilí ale není na oběti. Zastavit ho musí ten, kdo se ho dopouští. Protože kolik je obětí, tolik je i pachatelů.

MAGDALENA NETIKOVÁ

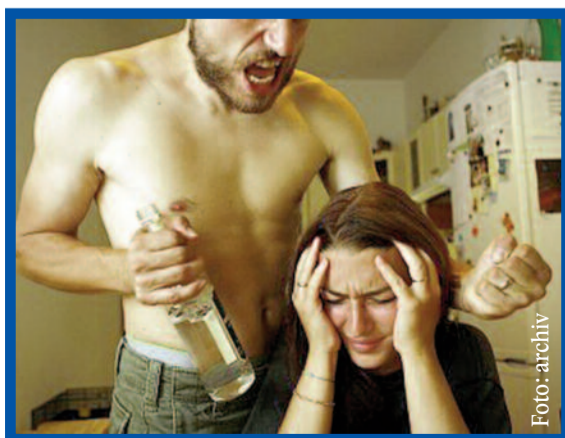

Foto: archiv

Stalo se v uplynulém týdnu

• Došlo k rozhodnutí ohledně doby letošních maturit. Ministr školství Robert Plaga již dříve prodloužil čas na psaní didaktických testů a zrušil slohové práce z češtiny a z cizího jazyka. Minulý týden oznámil, že konání ústní zkoušky z těchto dvou předmětů bude pouze dobrovolné. Studenti zdravotnických škol, kteří pracovali v nemocnicích a sociálních službách, nebudou muset psát ani didaktické testy.

• Prezident Zeman nadále tlačí na premiéra Babiše, aby provedl personální změny ve vládě. Jde mu konkrétně o odvolání ministra zdravotnictví Jana Blatného a ministra zahraničí Tomáše Petříčka. Premiér se však podle svého vyjádření k žádným změnám ve vládě nechystá.

• Evropská komise se ohradila proti zavedení kvót na podíl českých potravin v obchodech. Považuje je za protiprávní a hrozí podáním žaloby, pokud budou schváleny.

• Evropská léková agentura schválila použití vakcín společností Johnson & Johnson, která je pouze jednodávková a je možné ji skladovat v běžné lednici. Do ČR by měla dorazit v první polovině dubna. K očkování se nově mohou hlásit chronicky nemocní bez ohledu na věk a také policisté a hasiči.

• Byl zveřejněn seznam 56 kandidátů do Rady ČT. Po slyšení před volebním výborem Sněmovny bylo do finále vybráno 12 z nich, např. novinář Je-

fim Fištein, právník Jaroslav Kravka nebo bývalá členka Rady pro rozhlasové a televizní vysílání Milada Richterová.

• Povinné testování jednou týdně nově platí i pro firmy s 10 až 49 zaměstnanci. Podle ministra zdravotnictví Blatného bude testování ve firmách pokračovat minimálně do května.

• Ředitel antivirové firmy Avast Ondřej Vlček založil společně se svou manželkou Nadací rodiny Vlčkových. Plánují do ní vložit 1,5 miliardy korun a pomáhat rodinám s těžce nemocnými dětmi.

• Agentura Kantar zveřejnila nový předvolební model. Hnutí ANO se v něm propadlo o 4,5 % a poprvé po téměř sedmi letech není na prvním místě. Ve vedení je momentálně koalice Pirátů a STAN s 34 %, na třetím místě je koalice SPOLU.

• Ministr zdravotnictví Blatný oznámil, že školy by se mohly začít postupně otevírat v druhé polovině dubna. Podmínkou ovšem bude pravidelné testování podobně jako ve firmách.

ANNA JINDRÁKOVÁ

**Redakce Fleše:
Snažte se!
Ať nám covidový primát neuteče!**

Chodí k nám víc a víc pacientů se zhoršením zraku po covidu, bohužel je to časté

Rozhovor s Věrou Bicanovou, sestřičkou na oční klinice Avilo Medioptik v Pardubicích. Mluvili jsme spolu online, za účasti dvouleté dcery, kterou naše práce úplně nenadchla a občas nás přerušila pláčem. Pracující rodiče to zkrátka v těchto dobách nemají snadné.

Pracujete jako sestra na oční klinice. Jak v této době fungujete?

Máme normálně otevřeno.

Přece jen to ale musí být v něčem jiné, jak vypadá provoz za ztížených podmínek?

Ze začátku – zhruba před rokem – se lidé báli přijít a odhlašovali návštěvy. Tohle období trvalo asi 3–4 měsíce. Pak se to postupně začalo nabalovat, ovšem tak že chodí nejenom pacienti na prevenci, ale bohužel i s postcovidovými změnami, respektive s postcovidovým zhoršením zraku.

To je zajímavé, o tom slyším poprvé, že by se po prodělání covidu zhoršoval zrak, můžete o tom říct něco víc?

Ano, opravdu se to děje a není to žádná novinka, už se o tom mluvilo i v seriózních zprávách. Hodně lidí bohužel po prodělání infekce tyto problémy má. Většinou jsou to lidé středního věku. Já jsem o tom do facebookové skupiny Pacienti s COVID 19 v ČESKU a na SLOVENSKU, kde se sdružují pacienti i zdravotníci, psala jako jedna z prvních, protože k nám s tím lidé začali chodit. Hodně jich přibývalo po podzimní vlně nákazy a teď v lednu.

Vy to v ordinaci tedy máte z první ruky. Na jaké si přesně stěžují problémy?

Obecně zhoršení zraku na dálku o 1–2 dioptrie. Taky jsme měli paní a ta se zhoršila o 7 dioptrií. To už je rapidní zhoršení. Hodně lidí si na zrak po prodělání covidu ztěžuje. Patří to mezi jeden z příznaků fenoménu „long covid“ – tedy dlouhého covidu, kdy lidé mají následky řadu měsíců po prodělání.

Jste zdravotní sestra, byla jste povolána do nemocnice?

Nene, já jsem teď na mateřské a pracuji jen na částečný úvazek, takže mě nemohou povolat. Ale jsem přihlášená jako dobrovolník do očkovačích center.

Do očkovačích center u vás ve městě?

Ano, u nás ve Skutči, která je 34 km od Pardubic, má být zřízeno, ale jelikož není zatím dostatek vakcín, tak mi ještě

nikdo nedal vědět. Domlouvali jsme se jen, že bych chtěla vypomáhat tady v okolí i kvůli dítěti a v časech, které by mi vyhovovaly.

Prozatím je očkovačím centrem nejbližší v Pardubicích v nemocnici?

V Pardubicích, v Chrudimi a teď se otevřelo nebo bude otevírat v Luži, což je kousek.

Očkovaná už jste?

Zatím ne, musela jsem bohužel dvakrát odmítnout, protože jsem neměla hlídání pro děti. Přítel je řidič sanitky, což je časově náročné a já neřídím. On už je po druhé dávce. Po první měl jen mírnou reakci a po druhé jen bolest v místě vpichu. V nejbližší době se ale objedná také. Jinak by se na mě dostalo už v lednu, protože jsem přihlášená i jako dobrovolník. Jako „normální“ člověk bych se k vakcině určitě ještě nedostala.

Vy sama jste covid prodělala?

Ne, nevím o tom, maximálně bez příznakově.

A někdo z okolí či rodiny?

Ano, prodělali ho moji rodiče s těžším průběhem a strýc, který bohužel zemřel.

To je mi moc líto. Mohu se zeptat, kolik mu bylo?

Bylo mu 65. Nakazil se od kolegy z práce, který nedodržel karanténu. Respektive ji ignoroval, prostě se nenechal nahlásit od kontaktů. Jeho manželka byla pozitivní. To mi přijde dost nefér, strýc byl zdravý a neměl žádné nemoci. Šlo to hrozně rychle – zemřel po třech dnech.

Rozhodně je to nezodpovědné od kolegy vašeho strýce...

Jenže už mu to nikdo nedokáže. Nikdo mu nedokáže, že on byl tou příčinou, proč zemřel. Potkávali se totiž asi 5 dní v práci. Dvě hodiny denně spolu sdíleli kancelář. Příznaky už měl a stejně do práce chodil.

Dodržují lidé u vás a ve vašem okolí protiepidemická opatření, nebo příliš ne?

Ne, jsou jim lhostejná. Když jsem se na sídlišti podívala z okna, minimálně 70% lidí je nedodržovalo vůbec a těch zbylých 30%, co je dodržovali, si klepali na čelo. To samé máme teď v ordinaci, respektive v čekárně. Lidé si nechtějí dezinfikovat ruce, nasazovat si roušky nebo respirátory a na některých rou-

Věra Bicanová.

Foto: archiv

škách je vidět, že je používají opakovaně už tak rok.

Že jsou otrhané a špinavé...

Ano. Už se mi taky stalo, že mě jedna paní dost vulgárně urážela, protože jsem jí řekla, že si musí roušku nasadit.

A žádnou fyzickou potyčku jste neměli?

Zatím ne, skončilo pouze slovní agresí. Vykázala jsem jí, jsme soukromá ambulance, rovnou jsme ji vyřadili i z evidence pacientů a už k nám nikdy nezavítá.

Až takhle? Samozřejmě je to pochopitelné, ale říkám si, že nebyť toho vsudypřítomného tlaku kvůli pandemii, normálně by se to stát nemuselo...

To je možné, ale přece mi pacientka nemůže sprostě nadávat a křičet, že jsem p**a. Stejně tak bych ji mohla titulovat já, že mě ohrožuje, ale mě v ordinaci, jako sestru, potřebují. Nehledě na to, že doktor, se kterým spolupracuji, je těžký kardiak po nějakých 7 infarktech, tudíž to opravdu není legrace. To jsem se jí snažila vysvětlit.

Mohu se zeptat, kolik jí bylo odhadem let a jaký byl důvod toho konfliktu?

Byla to žena spíše ve středních letech. Podle mě chtěla „machrovat“

před přítelem. Spíš to bylo: „já nejsem ovce, já si to nevezmu“ a padala tam slova jako „Babišovy ovečky, dostaly zapláceno“ a podobně...

Je ve vašem okolí hodně konspirátorů nebo lidí, co jsou zatíženi dezinformacemi? Respektive, že jim věří?

Většinou jsou tu lidé, kteří jsou, jak to říct...hloupí. Mají základní vzdělání a nižší intelekt. Nejsou schopni si dohledat informace na validních webech.

A je to spíš naivita, že věří první informaci, co si přečtou, nebo lenost se o něco zajímat?

Myslím, že je to spíš lenost.

Snažíte se, v rámci možností, dělat osvětu? Na internetu nebo jinak?

Dřív jsem se snažila, ale teď mi to přijde jako ztráta času.

Jaký si myslíte, že by byl nejlepší způsob, tyto lidi přesvědčit, že covid je závažná nemoc?

Nejlépe by je asi přesvědčilo, kdyby se covidem s těžkým průběhem nakazili sami nebo někdo z jejich rodiny. Ze zkušenosti si myslím, že jinak je nepřesvědčit snad vůbec nic. Až když se jich to osobně dotkne. Bohužel. Jsme takový národ.

Jak byste jedním slovem popsala českou sociální scénu?

Jedním slovem těžko. Přijde mi to nefér vůči nám zdravotníkům – demonstrace v Brně, v Praze. Protože když je lidem zle, jsme jim dobří. Do té doby jsme jen Babišovy ovce a dostáváme zapláceno.

Na klinice se pravidelně testujete?

Po pravdě, teď nevím, jelikož jsem nebyla v práci celý únor a dost se změnilo – mám děti na distanční výuce. Ale předtím ne. Jsme firma o 5 zaměstnancích. Máme samozřejmě dostatek ochranných pomůcek – roušky, respirátory, dezinfekce. To máme naštěstí už od začátku. Na 8 hodin máme 2 respirátory vždy po 4 hodinách.

Zmínila jste, že máte děti na distanční výuce a jste s nimi doma. Jak ony zvládají tuto formu?

Mám malou dceru, pak čtvrtáka, ten to zvládá v pohodě. Pak ještě prvňáka s ADHD. První třídu jsme začali po třech týdnech na distanční výuce. Sama jsem ho musela naučit číst a psát, samozřejmě nemám pedagogické vzdělání – je to velmi těžké. Musím nad ním stát. Učí se 3–4 hodiny denně. Ale zatím nezaostávají. Když to srovnám s první třídou prvního syna. Všechno to leží na mě jako na rodiči. Tím, jak se dlouho učí, aspoň pak nedostávají úkoly, což mi paradoxně vyhovuje. Po celém dni s ním ještě dělat úkoly bych už asi nevládla.

Výuka je tedy vesměs adekvátní, ale hodně práce musí odvést děti samy.

Ano, ale právě s tím ADHD je to těžší.

Dostala se vám nějaká podpora či asistentka od školy – aspoň takhle online – kvůli tomu ADHD?

Ano, ale on naštěstí stíhá. Takže s paní asistentkou se učí děti pomalejší, které na ni nárok nemají. Je to ale taky tím, že já u něj sedím a asistuji. U těch dalších dětí je vidět, že jsou tam samy a musí být připojeny s asistentkou.

Jak to zvládáte vy a jak relaxujete, abyste nápor vydržela?

Je to psychicky náročné. Člověk se naučí menší věci a „zlobení“ ignorovat. Neřeším vše, co bych řešila za normální situace. Je těžké, zachovat běžný režim, aby se nám to doma nerozpadlo. A odpočinek? S přítelem koukáme třeba na hokej. Když skončí výuka, snažím se děti vyvětrat, chodíme do lesa anebo, když najdu čas, háčkují.

MICHAEL DŽINDŽIČAŠVILI

KOMENTÁŘ

Poměrně nedávno sdělil premiér Andrej Babiš médiím, že by studentům závěrečných ročníků udělil maturitu úředně na základě průměru známek za čtyři roky studia. Otázka úředních maturit se tak na několik dní stala hlavním tématem veřejné debaty. Ministr školství Robert Plaga se naštěstí nenechal zvíkat a zachování maturit obhájil. Pojďme si ale přece jen podrobně rozebrat, proč by úřední udělení maturit nebylo správným krokem.

Tento návrh trpí klasickými babišovskými neduhy. Zaprvé ho premiér vyslal do médií s minimální předchozí konzultací, takže vytvořil další neshody ve vládě a zadruhé opět „leze do zelí“ ministři. Celý návrh navíc vypadá poměrně populističky, a tak ho mnozí vnímají jako trik na přilákání nových, mladých voličů. Také mohlo jít o nástroj k odlákání pozornosti médií od dalších pandemických přešlapů Babišovy vlády. Fakt, že se

Babišovo rozhodnutí zakládalo na instagramové anketě a e-mailech od studentů, na důvěryhodnosti také nepřidává. Svazy sdružující ředitele středních škol a zaměstnavatele totiž úřední maturitu naopak kritizují.

Mnoho maturantů argumentuje tím, že ve škole téměř rok nebyli a že praktickou výuku nelze usku-

Proč úřední maturita nejsou dobrý nápad

tečnit distančně. V obojím mají vlastně pravdu, nicméně ministr Plaga už dříve oznámil, že praktické části lze odložit, a navíc je ředitelé škol můžou přizpůsobit tomu, co učitelé stihli probrat. Na státní část maturitní zkoušky se pak jde poměrně snadno připravit i doma. Z pozice loňské maturantky mohu říct, že téměř všechno, co studenti ke státní maturitě potřebují, je k dispozici na inter-

netu. A pokud něco náhodou nenajdou, je vždy možné napsat e-mail učiteli.

Udělení úřední maturity by ovšem zakládalo nerovnost pro mladší studenty, kteří by pak mohli argumentovat tím, že stejně jako letošní maturanti rok nebyli ve škole, tudíž by měli mít na úřední maturitu také právo. Zkrátka, jakmile se jednou

udělá výrazná výjimka pro určitou skupinu lidí, přijdou brzy další, kteří budou tvrdit, že mají na danou výjimku také nárok.

V neposlední řadě věřím, že maturita je zásadní životní zkušenost. Podle mě nejde ani tak o znalosti, jako spíše o zodpovědnost, disciplínu a schopnost naplánovat si svou přípravu. Pro studenty mířící na vysoké školy je pak maturita ještě důle-

žitější, protože je poměrně obstojně připraví na to, co budou zažívat při každé zkoušce. Naopak pro studenty, kteří plánují zamířit rovnou do práce je tu zase riziko, že budou na trhu znevýhodněni, protože se na ně zaměstnavatelé budou dívat skrz prsty.

Současná nastavení maturit, tedy zrušení slohových prací a dobrovolnost ústních zkoušek v rámci státní části, je podle mě adekvátní úlevou pro letošní maturanty. Koneckonců, těžký rok za sebou máme všichni. A překážky by se měly překonávat, nikoliv podlézat nebo obcházet.

ANNA JINDRÁKOVÁ

Pozn. Abych nebyla obviněna z pokrytectví, považuji za vhodné sdělit, že jsem s možnou úřední maturitou nesouhlasila už loni, kdy jsem sama byla v závěrečném ročníku.

Tohle je přesně situace, kdy hraní divadla není důležité

Jiří Černý je herec v Divadle na Zábřadlích. V poslední době jste ho mohli vidět v oceňovaných snímcích jako Šarlatán a Krajina ve stínu. Hráte teď nemůže, a tak většinu času trávíte doma uprostřed lesa v Ústí nad Labem. Mě vyučoval divadlo na půdě Divadla na Zábřadlích. Jedno odpoledne si se mnou povídal o svém životě během pandemie a proměně české společnosti.

Jaké to pro tebe bylo, když se poprvé zavřela divadla?

Tohle není moje první zkušenost se zavřenými divadly. Zažil jsem to už při povodních v roce 2002. Divadlo v Ústí nad Labem, kde jsem tehdy působil, bylo vytopené. Tam se s tím nedalo nic dělat.

Ale tohle rozhodnutí vlády podle mě přišlo moc pozdě. Ke konci diváci seděli v hledišti v rouškách a s rozestupy, dodržovali opatření. My herci jsme stáli na jevišti vystaveni nebezpečí bez možnosti chránit se. Já si myslím, že to není rozumné, obzvláště v hereckém kolektivu. Herec je v určitém smyslu nenahraditelný. Kdokoli nemůže přijít a zastoupit ho z hodiny na hodinu. Divadelní hra je živé umělecké dílo složené z malých herců. Právě proto jsem si uvědomoval, že se představení měla omezit.

Takže pro tebe zavření divadel bylo z určitého úhlu pohledu dobře?

Já si myslím, že performativní umění je jádro společnosti. Je to tak podle teorie divadla a můžeme to vidět i u nejstarších kultur, pro které to byl ústřední bod. Divadlo je třešnička na dortu společnosti. Ale samozřejmě jsou momenty, kdy umění musí ustoupit něčemu většímu. Tohle je přesně situace, kdy hraní divadla není důležité. Přítomností v divadle bychom

ohrožovali jeden druhého, takže není co řešit.

Na druhou stranu si teď můžeme uvědomit, jak moc je divadlo kontaktní. Mohli jsme sedět v sále a dýchat stejný vzduch, jako herci, kteří prskají z jeviště. Najednou jsou podání ruky nebo kýchnutí, která bývala tak maličká, nadnesena otázkou života a smrti.

Rozhodl ses najít si jinou práci?

Divadlo není mou jedinou prací, protože bych se neuzivil. Já zároveň dělám hlasovou práci. Na začátku pandemie se mi ozval kamarád, jestli bych nechtěl povídat v rádiu. Dlouho jsem váhal, protože ten pořad není moc intelektuální, ale nakonec jsem souhlasil. Musím říct, že je to to nejlepší rozhodnutí, které jsem mohl udělat. Teď si uvědomuji, jak složitá je to práce. Stát za pultem a mluvit hudbu, mluvit z patra nebo čist zprávy není žádná legrace. Do toho ta zpráva musí být vtipná, mít pointu a vejít se do 20 vteřin. Dozvěděl jsem se spoustu nových věcí, třeba že Lady Gaga má 150 cm. Takže ano, novou práci jsem si našel, ale zůstal jsem v oboru.

Je pro mě důležité, abych trénoval svoje schopnosti jako herec, i když se teď nehraje. Abych byl, až se vrátím na pódium, schopný přinést divákům vyšší kvalitu hraní.

Takže se rozvíjíš pro práci, i když tam zrovna nejsi.

Ano, herec totiž pracuje pořád. Hlavně když není v práci. Při vystoupení by měl být vidět jenom ten výsledek. Práce probíhá mimo.

V létě jste zase hráli, ale zkoušeli jste online?

Taky jsme to zkoušeli.

Jiří Černý.

Foto: archiv

Jaké to bylo?

Je to asi, jako když my dva vedeme rozhovor. Je tam velká latence v dozvuuku otázky odpovědi, lidi si skáčou do řeči a vynikají tam nepřirozené pauzy. Myslím si, že zkoušky online můžou být přínosné, ale jen po dobu dvou týdnů. Potom se vyčerpají všechny možnosti online prostředí. Na druhou stranu, kdyby bylo jasné, že se do divadel už nikdy nevrátíme, tak bychom našli více možností, kanálů a médií, kterými by se online metoda dala zlepšit. Nepřišlo mi to špatné, ale nic, co by nahradilo reálný život.

Jaká kultura ti chybí kromě divadla?

Mě obecně v Čechách chybí společenská kultura. My jsme hrozně rychle upadli do tepláku. Jenom si hráme na to, že jsme civilizovaná země. Když společnost běží a jsou otevřené hrady a zámky, tak to působí dojmem, že Češi jsou civilizovaní a kulturní. Přestože když přijdou na zámek, tak moc kulturně nevyjadřují. Ale svou přítomností vytváří iluzi. Díky covidu ale byli odhaleni. Tahle kultura mi chybí. Je vidět, že většina Evropy se začala zotavovat z covidu a my jen dál padáme do propasti. Jinak postrádám koncerty, galerie. Kulturní život mi chybí do velké míry právě proto, že vytváří dojem civilizovanosti.

Setkáváš se s přáteli online? Převládá jste se setkávání do online prostředí?

Spíš si zatelefonujeme. My jsme ta generace, co vyrůstala bez mobilu. Fyzický kontakt pro nás byl zásadní. Takže buď byl anebo jsme se neviděli. Teď si občas telefonujeme, já volám i lidi volají mě. Nejvíce jsem v online kontaktu s lidmi, se kterými dělám bojové umění. Děláme online challenge, kdy nám mistr pošle nějaké texty a kliky háky a chce po nás, abychom vykoukali, co znamenají. Potom se musíme natočit, jak děláme pohyby podle vylustovaných textů a dát to na Facebook, aby to všichni viděli. Udržovat tenhle kontakt je sranda. Taky si volám se synem, který se připravuje na přijímačky. Třeba hodinu a půl ho mám na sluchátkách a děláme spolu testy. Takže na další kontakt už není čas.

Na Youtube jsem viděla, že ses účastnil „hot16challenge2“ (pozn. autorky: nominovaný musí nahrát video, kde rapuje 16 řádků nově vymyšleného textu. Často jde o kritiku politického systému či společnosti. Výdělek jde na charitu), který aspekt byl pro tebe hlavní?

Důvod, proč jsem se rozhodl udělat hot16challenge2 je, že propadla od opravdu známých umělců rapové scény až k nám, kteří to děláme jen tak pro radost. Spoustu lidem to připadá vtipný, ale ono to také vůbec není. Já jsem to dělal jako apel, který je ale zabalený do funky hávu.

Pro mě je důležité to, co tam sděluji. Poukazuji na velký problém s Čínou.

Covid, který pravděpodobně pochází odtamtud, ale i problém s adaptací jejich společenských návyků a totalitarismu. Probírám důvody proč my, jako společnost, nejsme schopni vzdát se části svého blahobytu v humanistických pohnutkách. Vůbec nemusíme zacházet až k Ujgurům do Číny. Stačí se podívat do Běloruska na Lukašenka a jeho sebezvolení prezidentem. Naše demokratická společnost se nedokáže povznést a zastavit to. Četl jsem názor experta, že kdybychom dali sankce Rusku, tak tím budeme postižení hlavně my. Naše pohodlí je pro nás důležitější, než svoboda jiných. Tak to měla být podstata mého sdělení.

Dala ti pandemie něco?

Mám konečně čas na svou ženu a na sebe. Ale i na hereckou práci, na kterou si obvykle chvilku nenajdu. Oslovila mě kolegyně, jestli by do podcastu mohla použít nějaké moje autorské texty. Já jsem žádné neměl, ale rozhodl jsem se, že je napíšu. Když jsem byl malý, tak jsem rád psal. A potom jsem tvořil i básně. Teď jsem se k tomu vrátil a psal jsem povídky. Zjistil jsem, že vášeň pro to pořád mám. Navíc jsem měl i pozitivní ohlasy. Hrozně mě to baví. Kdyby nebyla pandemie, tak bych tenhle dřímající talent nikdy neobjevil.

Přemýšlím, že napíšu novelu a mám v plánu román inspirovaný prostředím Haliče. Je to folklorní horor odehrávající se v polovině 19. století v jihovýchodním Haliči. Fascinuje mě historie toho místa. Jednu dobu to bylo dokonce království. Haličský kníže se nechal korunovat v byzantské říši. Nechal si vozit princezny a kameníky, který tam stavěl mosty. Našel jsem v tom pramen inspirace. Já jsem pandemii za tohle vděčný.

ILIKE KUMSOVÁ

Grammy: Máte komisi? A mohla bych ji vidět?

Kontroverze, oslava žen a pravý hák Eltona Johna. Tak by se dal shrnout 63. ročník prestižních Grammy. Každoroční hudební ocenění již od vzniku v roce 1959 obklopují spory v souvislosti s rasismem, sexismem a kontakty. Letošní ročník, i přes viditelnou snahu být politicky korektní, nebyl v tomto ohledu jiný.

Ještě před nedělní show se k oceněním na sociálních sítích otevřeně vyjádřilo několik umělců, jejichž jméno se mezi možnými vítězi neobjevilo. Britský zpěvák Zayn se nechal slyšet, že se na seznam nominovaných nedostane, pokud si s tvůrci nepotřesete rukama a nepošlete jim dárkový košík. Kanadský tvůrce The Weeknd označil ocenění za zkorumpované a dožadoval se větší transparency. Komise nominací a výherců je totiž již od vzniku prestižních ocenění tajná, víme pouze, že její členové pracují v hudebním průmyslu. Pokud podle umělců nebude porota veřejná, nebudou už oceněním svoji hudbu k nominacím nabízet. Čím dál více se diskutuje o tom, že Grammy jsou perlou i sviní zároveň – show pro oči diváků, byznys pro kapsy tvůrců.

Hvězdami večera se staly ženy. Prestižní ocenění Album roku si odnesla Taylor Swift za desku Folklore, nahrávku roku za Everything I Wanted získala Billie Eilish. Po skončení večera se žhavým tématem stal pobouřený Elton John. Ten se totiž zapřísáhl, že někoho praští, pokud ve svých kategoriích nevyhraje Phoebe Bridgers. A ta nakonec ani jednu za čtyř nomi-

Beyoncé a Megan Thee Stallion.

Foto: archiv

nací neproměnila.

Největší pozornost na sebe strhla texaská zpěvačka Beyoncé. S dvěma výhrami za večer, a 28 soškami celkem, se stala nejocenenější ženskou umělkyní na Grammy. Její hudba upozornila na složité životní příběhy afroameričanů, které upozorňují na netouchající diskriminaci a nenávist. Podobnou motivaci měla i skladba roku I Can't Breathe od umělkyně H.E.R., která vzpomínala na zesnulého George Floyd. Čistě dle statistik bychom však našli písně, které podle popularity a výdělku měly na sošku nárok větší. Proč tedy vyhrála ta s nejméně poslechy?

Věřtí snad porota, že gramofonová

soška v mžiku vymýtí rasové problémy, nebo se snaží předejít dalšímu skandálu a obvinění? A pokud je toha po korektnosti tak silná, nebylo by lepší se za ni postavit jménem? Martin Luther King Jr. se nebál pro práva občanů ukázat svůj obličej před celým světem. Řešit takové problémy je třeba otevřeně, a pokud chtějí Grammy bojovat s diskriminací a nenávistí, nemohou být jejich vítězové voleni tajnou komisí. Teprve pokud bude agenda ocenění veřejná, můžou si členové prožít svůj lkarův komplex a kombinovat hudbu s politikou. Jinak se musí připravit na další veřejná obvinění. A na Eltonův pravý hák.

ANNA MÜLLEROVÁ

S úsměvem Vodňanského

Ve středu 10. března zemřel spisovatel, herec, písničkář a signatář Charty 77 Jan Vodňanský. Tři měsíce před svými osmdesátinami podlehl onemocnění covid-19.

Narodil se v roce 1941 v Praze do rodiny úředníka. Kvůli nedobrovolnému odchodu svého otce z KSČ, což znamenalo špatný kádrový profil, se Jan Vodňanský mohl přihlásit jedině na vysokou školu technického zaměření, a to také udělal. Nastoupil na strojnickou fakultu ČVUT, na které studoval ekonomiku a organizaci strojní výroby. Od roku 1963 zároveň dálkově studoval filosofii a historii na Filozofické fakultě UK, na které také získal titul PhDr.

Velkým milníkem, který zásadně ovlivnil jeho tvorbu, bylo seznámení s Petrem Skoumalem, který se věnoval psaní hudby a zhudebňování básní. Společně vytvořili jednu z nejúspěšnějších divadelně-kabaretních dvojic, podobnou Voskovcovi a Werichovi nebo Šlitrovi a Suchému.

Vodňanského tvorbu popisuje Česká televize jako „textové koláže – střelené, utlité, takové, jaké by nikdo jiný nevymyslel“. Skoumal skládal hudbu, Vodňanský psal scénáře a texty k písničkám. Mezi jejich nejznámější písně

patří například Grizzly nebo Jak mi dupou králíci, z programů sklídily velký úspěch S úsměvem idiota, S úsměvem donkichota a Život a dílo.

Jako signatář Charty 77, kterou podepsal v přítomnosti svého známého Václava Havla, měl Vodňanský i problémy s cenzurou. Právě nejrůznější úřední zákazy ve spojení s uměleckou únavou měly za následek rozpad dvojice, která v chvíli obnovila tvorbu po sametové revoluci. Po rozpadu působil Vodňanský v Bratislavě a věnoval se dále tvorbě pro děti, která byla jeho celoživotní vášní. Působil také jako vysokoškolský pedagog na Universitě Iowa City, kde učil tvůrčí psaní, a na Fakultě humanitních studií UK.

V devadesátých letech vystupoval v mnohých pražských divadlech, objevil se i v několika filmech, aktivně se vyjadřoval k politickým tématům. Byl dvakrát ženatý a měl čtyři syny. Za uměleckou a kulturní činnost získal v roce 2003 Cenu Rudolfa II. Svoji tvorbou založenou na slovních hříčkách a naivním humoru si dokázal získat dospělí i děti a jeho působivý záběr dokazuje, že šlo o skutečně výjimečného umělce a člověka.

TEREZA SPÁČILOVÁ

FLEŠ

Do čísla přispěli: Vojtěch Donát, Michael Džindžichašvili (Džindži), Anna Jindraková, Ilike Kumsová, Anna Müllerová, Magdaléna Netíková, Tereza Spáčilová, Richard Steindl, Anežka Zemenová
Laskavě lámal Mgr. Jaroslav Slanec

Legenda českého hokeje slaví 50. narozeniny

Historicky nejstarší hráč národního týmu, se kterým třikrát vyhrál mistrovství světa a zlato na olympijských hrách v japonském Naganu. Martin Ručinský oslavil 11. března 50. narozeniny a život v hokejovém duchu si užívá.

I přes spoustu zdravotních problémů, které ho v kariéře doprovázely, hrál až do 44 let. Do sbírky úspěchů však nestihl přidat jednu velkou trofej, Stanley Cup. Rodák z Mostu strávil mládí v Litvínově, kde také začal rozvíjet svůj hokejový talent. V HC Litvínov později hrál za mládežnické kategorie.

Zlom v kariéře i v životě

Ve dvaceti letech opustil Litvínov a rozhodl se následovat svůj sen v NHL. Pro Ručinského bylo toto rozhodnutí plně se věnovat hokejové kariéře v zámoří náročné. „Byla to obět a nejen pro hráče, ale i pro rodiče. Jako rodina jsme nebyli později ani na jediné společné dovolené a vše se podřizovalo prakticky mně. Je to boj a trnitá cesta,“ řekl bývalý hokejista nejen o cestě do Ameriky, ale také o cestě za svým snem. V roce 1991 ho draftoval tým Edmonton Oilers, většinu zápasů sezóny však odehrál za jeho přidružené mužstvo v nižší lize. Během dalších let vystřídal několik různých týmů

nejvyšší americké hokejové soutěže. Za Ručinského nejúspěšnější období v NHL se dá považovat působení v kanadském Montrealu a později v týmu New York Rangers. V New Yorku se radoval z úspěchu v podobě vítězství východní divize NHL. Ve stejném týmu si také zahrál po boku dalších krajanů, mimo jiné Jaromírem Jágrem. „V kabině nás tam bylo osm Čechů a hrály se české písničky. Kanaďani a Američani byli v menšině,“ s humorem vzpomínal na staré časy.

Martin Ručinský strávil v NHL téměř 17 let a odehrál zde 961 zápasů. V roce 2008 se vrátil do rodné země, s hokejem však ani zdaleka neskončil. Po tříletém působení v HC Sparta Praha přešel do klubu, ve kterém s hokejem začínal, HC Litvínov. Tady později výrazně pomohl k zisku prvního extraligového titulu v historii klubu. V roce 2015 ukončil profesionální hokejovou kariéru. Na led se k hokeji vrátil v roce 2016, když na jednu sezónu převzal funkci generálního manažera české hokejové reprezentace.

Jeden z národních hrdinů

Vedle NHL Martin Ručinský důsledně plnil povinnosti i na národní úrovni. Byl stabilní součástí českého národního týmu při čtyřech historických úspěších. Stál u zisku zlaté me-

Martin Ručinský.

Foto: archiv

daile na olympijských hrách v japonském Naganu v roce 1998 a později při ziscích třech titulů mistra světa

v ledním hokeji v letech 1999, 2001 a 2005. Díky svým zásluhám se také zapsal do zlaté síně českého hokeje.

V reprezentaci odehrál 91 utkání a vstřelil 25 branek.

RICHARD STEINDL

Slavia postoupila po bitvě přes Rangers

Slavia v boji o semifinále Evropské ligy vyzve Arsenal

Fotbalisté SK Slavia Praha zvládli druhý zápas proti skotskému celku Glasgow Rangers a po výhře 2:0 si zajistili místo ve čtvrtfinále Evropské ligy. Protivníka pro čtvrtfinále bude Slavia znát koncem týdne po losu.

Do čtvrtfinále zápasu v Glasgow vstupovala Slavia s vědomím, že musí vstřelit alespoň jednu branku, vzhledem k tomu, že první zápas v Edenu skončil remízou 1:1. To se povedlo již ve 14. minutě, kdy se hlavou prosadil Peter Olayinka. Po zbytek prvního poločasu se nedostal ani jeden z týmů do žádné větší šance.

V poločase druhém se hráči Rangers uchýlili k velice tvrdé, až nebezpečné hře, která vyústila faulem na

brankáře Slavie Ondřeje Koláře, za který byl vyloučen Kemar Roofe. Ondřej Kolář byl kvůli způsobenému zranění nucen střídat a svůj debut v Evropské lize si odbyl osmnáctiletý Matyáš Vágner.

Jen o pár minut později přišel další tvrdý zákrok a červenou kartu obdržel Leon Balogun. Skotský tým tak pokračoval v zápase pouze s devíti muži. Navíc nařízený přímý kop přetavil dokonalou střelou v gól záložník Nicolae Stanciu.

Slavia po zbytek zápasu s přehledem kontrolovala hru a přes některé tvrdé zákroky hráčů Rangers uhájila vedení 2:0 a v soutěži pokračuje.

VOJTĚCH DONÁT

Kolářova krev skrápějící trávník v Ibroxu, hluboká tržná rána přes čelo a další v obličej sláviského brankáře, který zůstal bezvládně ležet v šestnáctce s otřesenou mozkem. Osmadvacetiletý jamaický legionář v dresu Rangers Roofe ho knokautoval stylem kung-fu. Kopačkou přímo do obličeje. Foto: archiv

Deník na pokračování: Dračí dny s covidem

Seriál psaný Karlem Boháčkem, referentem magistrátu města Plzně, o pobytu v nemocnici na covid jednotce, v nemocnici Stod, který budeme uveřejňovat ve Fleši na pokračování.

26. ledna

V pondělí se dovolám ke svému obvodnímu lékaři, ale můj předpoklad nasazení ATB byl mylný. Systém je nastavený jinak. Máš podezřelé příznaky? Nesmíš na vyšetření do ordinace. Chceš léčit? Až po průkazném PCR testu. Přiznávám upřímně, že představa cesty do Plzně na PCR testy (ve Stodě dělají jen antigeny a ty se neberou jako průkazné) se mnou otřásla. Sestřička nás registruje do systému e-žadanek a neví, zda se to povedlo, systém padá. My se musíme registrovat na konkrétním odběrovém místě. Systém také padá,

ale povede se mi zabukovat úterý 9:45 a 9:50 hod. Sejít jedno patro k autu a zbavit ho sněhu a námrazy... vyvolává šílené vyčerpání a musím ho v autě rozdýchat, jsem na omdlení. Samotná cesta ušla, najíždím po paměti do areálu nemocnice k odběrovému stanu pro auto. Smolík, jen pro zvané hygienou. Musím se vrátit na parkoviště a pouhých cca 100 m dojít trochu jinam. Zuří vičřice a bílá tma, cesta mi trvá s nutnými přestávkami na hledání kyslíku skoro půlhodinu. Žena na tom není o moc lépe. Pak už to jde rychle, skřítek v jedné studené jeskyni nám vytiskne e-žadanky (sestřička to tedy dala i přes pád systému), v další studené jeskyni nás dvě vily něžně a rychle očipují. Dožadují se čipu i do druhé nozdry (děsím se cesty zpět na parkoviště), jsem nemilosrdně dvěma statnými trolly v uniformách vyneseno

z jeskyně. Nabízím úplatu za donos až k autu, jsou neúplatní. Při cestě ven z areálu jsem díky horečce tak mimo, že jsem málem srovnal se zemí strážní hlásku. Když jsem po návratu vyšplhal zpět z auta jedno patro domů a vsunul teploměr do podpaží, zkolaboval a místo čísla poslal na digitální displej vzkaz, že jen debil s takovou horečkou jezdí po výletech. Pak jsem konečně omdlel i já. Když jsem se v podvečer probal, stalo se několik věcí. Přišla mi SMS s pozitivitou. Manželce ovšem s negativitou. Začala radostí halekat a okamžitě jí spadla horečka. Chtěl jsem jí vysvětlit princip Occamovy britvy a ukázat všechny ty jednodušší možnosti vedoucí k negativnímu výsledku, než jiná nákaza se stejnými příznaky, ale nakonec jsem si řekl o teplou večeri. Horečka se jí hned po té drzé žádosti vrátila. Ten den přestal

vzdorovat také další člen rodiny, synek. Během odpoledne 39 st. Prostě je tou jinou nemocí žena nakazila všechny. No, je mi docela mizerně, ale něco mi říká, že až zítra zavolám obvodnímu i dětskému, čekají mi další výlety. Btw, hygieně jsem online vyplnil dotazník. Zajímalo ji krom mnoha věcí, co už o mně musí vědět v systému dávno, kolik jsem měl za poslední týden rizikových kontaktů. Žádný. S nikým krom rodiny jsem nebyl 15 minut na menší distanční vzdálenost 2 metrů. Jen vteřinová míjení v práci. A přesto! Pokud dostanu šanci, bude další díl. Btw...denně tedy již pátý den polykám 8 paralenů 500, 8 aspirinů 500, 1000 mg vitamínu C, 6 000 jednotek vitamínu D3 a další vysoké číslo vitamínu B. Je to dobré? Snad. I tak mi teplota pod 38 st klesne výjimečně... (POKRAČOVÁNÍ NA S. 5)

Aj vy ste schopní krásnych viet

Šimon Ondruš je slovenský básnik, zakladateľ projektu Slovník cudzích snov a Pomalopis. Narodil sa v Mariánke, na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU v Bratislave študoval réžiu dokumentárneho filmu. V rámci projektu Slovník cudzích snov vytvára rôzne dekoratívne a užitkové predmety, ako napríklad obliečky alebo plagáty s jeho básňami. V roku 2018 mu vyšla jeho prvá kniha, zbierka básní Samoláska a spolulásky.

Ako by ste opísali fungovanie vašich kurzov?

Pomalopis je metóda expresívneho písania, to znamená písanie bez zábran, z hĺbky duše. Je to pravidelné písanie, snažím sa ľudí inšpirovať k tomu, aby písali každý deň. Stretne sa vo virtuálnom priestore, je nás okolo sedem ľudí. Každý máme zápisník a ceruzu, povieme si, ako sa máme, a ideme písať. Pokiaľ je niekto prvýkrát účastníkom kurzu alebo ide o skupinu nováčikov, tak s nimi vždy prejdeme set štyroch otázok. Je to staroveké cvičenie mníchov, ktoré praktizovali každý deň. Otázky sú: o čo ide, prečo o to ide, o čo by malo ísť a čo s tým urobím. Keď sa z týchto otázok vypíšeme, čo trvá zhruba 20 minút, je na rade zdieľanie. Ako sa kto cítil, čo nové odhalil. Každý v tom vidí niečo iné, takže aj celý ten kurz je vždy iný. Záleží od toho, kto tam príde, s akou náladou, z čoho sa vypíše, či má chuť zdieľať. Niekedy sa rozvinie veľmi dlhá debata, niekedy sa hneď po dopísaní rozlúčime, je to rôzne. Ale ten základ je: stretne sa, povieme si, ako sa máme, píšeme na nejakú otázku alebo tému a potom je zdieľanie.

V čom je Pomalopis iný ako vaša doterajšia práca?

Gro písania je pre mňa sebarozvoj. Vážnejšie som sa terapeutickým účinkom písania začal zaoberať zhruba pred siedmimi rokmi, kedy som mal problémy sám so sebou. Chcel som sa spoznať, robil som si zápisky, ktoré slúžili na psychohygienu a s nimi som potom pracoval ďalej. Tvorba bola vždy vedľajší produkt, písanie bolo pre mňa o terapeutickú rovnu. Dostal som sa k rôznej literatúre, prešiel som kurzami na dialku, kde človek píše každý deň. Takto som si zodpovedal veľmi veľa otázok. Teraz môj projekt a tvorba už neslúži na inšpiráciu ľudí, ide skôr o zdieľanie skúseností z písania. Je to menej tvorba a viac tvorba vzťahov, vytváraní väzieb. Je to pozvánka – tvorte aj vy, aj vy ste schopní krásnych viet. Pomalopis mi príde viac ako život než ako tvorba. Ide o to naučiť sa písať autentickjšie, žiť viac autenticky. Preto taká výrazná zmena.

Šimon Ondruš.

Foto: archiv

Pre koho sú kurzy určené? Na vašom Facebooku ste písali, že by ste chceli Pomalopis rozbehnúť aj medzi študentmi na školách alebo pre ľudí, ktorí sú viac postihnutí touto situáciou.

Som presvedčený, že v dnešnej dobe vie Pomalopis pomôcť širšiemu okruhu ľudí, nielen ľuďom, ktorí sa o písanie zaujímajú. Osobne by som chcel, aby sa to dostalo k tým, ktorých vážne zasiahol covid, myslím tým duševne. Má to veľké dôsledky a tie treba riešiť. Písanie nie je hlavný nástroj, ale vie byť veľká pomôcka. To by som si prijal, ale zatiaľ neviem, ako to dosiahnuť.

Je podľa vás nejaký dôvod, prečo sú terapeutickému písaniu mladí ľudia viac otvorení?

Myslím si, že mladí ľudia podvedome cítia, že takýmto spôsobom sa dá rýchlejšie dostať sám k sebe. Je pretlak inputov z vonka, paradoxne s covidom ešte viac, ten tlak je obrovský.

Máme veľmi málo priestoru na zahĺbenie sa do seba. Človek, ktorý verí v Pána Boha, ide do kostola, ale vlastne teraz tam nemôže ísť. Nemôže prežiť tú hĺbku, na ktorú je zvyknutý. Písanie je taká duševná jóga. Na druhej strane mladým ľuďom „nevoní“ ezoterika alebo niečo duchovné, písanie je taký fajn nástroj. Pomerne rýchlo a pomerne efektívne vie človek spoznať sám seba. Ten pocit zo života je zrazu úplne iný. Zároveň je to taká doba, že človek sedí doma, je stále sám so sebou a veľa sa pýta. Otázok je miliarda, odpovede neprichádzajú a toto je taký priamy spôsob, ako si odpovedať sám sebe. Preto si myslím, že k Pomalopisu tiahnu mladí ľudia. Starší sú asi ešte viac zavalení väčšími problémami.

Vy sám ste mali vážne zdravotné problémy, ktoré sa podobali covidu. Pomohlo vám vtedy písanie?

Zdravotne to nebolo ľahké, mal som dni, kedy som leďva držal ceruzu

v ruke. Aj som to skúšal, ale nešlo to. Oveľa viac mi to písanie pomohlo teraz v januári, kedy na mňa doláhli vážne duševné stavy - depresia, úzkosti, klasika, myslím, že to má dnes každý, aj keď si to možno nepriznáваме. Tam mi to písanie pomohlo. Vypísal som sa z toho. Zistil som, že moja úzkosť z niečoho pochádza. Písanie je ako prúd vedomia, vidím ho ako riekku, stále odniekadiaľ niekam tečie. Keď sa začnem ponárať do prúdu vedomia skrz pero a papier, vidím, že niekde tá rieka netečie tak, ako by mohla. Je tam nejaký môj duševný balvan, duchovný zádrhel, trauma, ktorá leží uprostred tej rieky ako nejaký vrak, otravuje ju. Písanie je krásny nástroj, ktorým sa dá ten balvan vybrať. Je dobré písať každý deň aj kvôli tomu, že sa každý deň meníme. Pokožka stále rastie nová, fyzicky sa celý vymieňame, rastieme, bunky odumierajú, rastú nové, niektoré samozrejme zostávajú. Toto sa s nami deje aj vo vnútornom svete – niektoré veci odchádzajú,

zajú, niektoré prichádzajú, nie sme pevní. Každý deň sa meníme, ale ceruzka nám dokáže nájsť práve to vyjadrenie, ktoré v tom momente potrebujeme vyjadriť. Keď to človek trať, prichádza neuveriteľná úľava. Všetky faktory typu som dobrý, som úspešný, som talentovaný alebo chcem byť zdravší, akýkoľvek nárok sám na seba zrazu odpadá a človek môže byť sám so sebou. Môže sa vyjadriť taký, aký je v ten daný moment.

Čo by ste poradili niekomu, kto chce začať s takýmto písaním?

Treba si vziať zápisník a ceruzu a snažiť sa písať každý deň, koľko mu ruka ráci. Ideálne je písať z hĺbky duše, pravdu, ak to mám tak surovo povedať. Keď píšeme pravdu, niekedy to bolí, ale zároveň je to veľmi oslobodzujúce. Povedal by som, že najdôležitejšie tri veci sú nástroje, čiže ceruza a papier alebo zápisník, voľnosť a pravidelnosť. Dôležitá je sloboda, písať bez kontroly a sebahodnotenia, viac počúvať ruku ako svoje myšlienky. Človek nemusí sledovať gramatiku, slovosled, ani nejakú literárnu hodnotu. To je úplne druhoradé. Prioritou je byť čo najviac spontánny, autentický a pravdivý sám k sebe. Nakoniec pravidelnosť, rutina. Ideálne je, keď je to v ten istý čas, na tom istom mieste, každý deň. Po čase sa človek začne cítiť veľmi bezpečne a ruka po týždni začne vyplavovať čosi hlbšie. To, že o čom písať – nech ruka začne a uvidí sa.

Aké sú vaše plány do budúcnosti?

Zatiaľ to nechávam len v rovne slova a písma, lebo keby som mal rozprávať o mojich iných plánoch... (smiech). Som totiž veľký plánovač a idealista. Chcel by som, aby sa do Pomalopisu zapojili aj iní ľudia. Mám k tomu veľa podkladov a chcel by som, aby si to ľudia uchopili po svojom a šírili to ďalej. Chcel by som dostať rutinu do svojho písania a naučiť sa nazaj písať každý deň. Mám námet na jednu novelu a tomu by som sa chcel najbližší rok venovať. Sadnúť si a spýtať sa sám seba, ako toto tu a teraz súvisí s knihou, ktorú píšeme. Momentálnou prioritou ostáva Pomalopis. Môj zámer posledných päť rokov bolo vypísať sa, urobiť psychohygienu a nejaký krok v mojom vnútornom rozvoji. Myslím, že ten som už urobil a nejakú som sa v tom naučil kráčať. Teraz cítim, že by som chcel dlhodobo tvoriť a formovať. Výsledkom ale nebude vysmiaty Šimon, ktorý prijal sám seba a zvládol svoje problémy, výsledkom bude kniha.

TEREZA SPÁČILOVÁ

Deník na pokračovanie: Dračí dny s covidem

27. ledna

V noci na stredú docela krize. Jdu spát kolem 23:00, ale chvílku popůlnoci se budím záchvatem dýchavého kašle. Komplet propocený nemohu popadnout dech. I vsedě mám závratě a nauseu. Vypotácím se tiše jako prd do obývacího a zavírám dveře. Nejprve se chystám na smrt a přeju si, abych nikoho zbytečně nerušil. Po chvílce intenzivního zavzdušňování plic (zhluboka pomalu se nadechujete a pak prudce vydechnete s hlasitým KVAK – iluze nafukující se žáby je dokonalá) se ale rozhodnu ještě žít a pustím si te-

levizi. Plán útěku s mým oblíbencem Sly...mi nalije nový kyslík do žil. Několik dobrých známých mi doporučilo koupit si oxymetr. Chápu to, vím proč. Přesto jsem to neudělal. Nechci informaci o snížené saturaci krve mimo tabulkové hodnoty, pokud to tělo ještě dává. Oficiálně každé rozhodnutí nese nějakou míru rizika...

Jsou tři hodiny ráno, vypínám bednu, zobnu dva paralely a jdu s vyčištěnou hlavou spát. Snad. Jinak od prvních příznaků spíše bdím než spím. Ráno se pomocí křišťálové koule spojujeme s místním mágem a alchymis-

tu. Konzultujeme zdravotní stav, příznaky, možnosti podpůrné léčby. Abych se zajistil vysokou vyjednávací pozici, vypálím tuto salvu:

„Navrhuji Dexametazon, Azytromycin, Fraxiparine a Vigantol.“

Mág kontruje a vůbec se s tím nemaže:

„Rozumím, chápu. Má to svou logiku. Ale tohle se drakům předepisuje až po průkazném rentgenu plic. Zajděte si tedy do Stoda na příjmové pracoviště, tam s vámi prolétnou všechna vyšetření a třeba si vás tam i pár dní nechají a dají rychle dohromady.“

Zaskočil mě. Hledám tiše argumenty a...mág na mé mlčení s hlasitě rezonujícím odporem proti vstupu na území bílých vran reaguje:

„Hm, chápu a opět rozumím. Tak uděláme kompromis. Dáme širokospektrální ATB, ale jiná. Klacid. Nasadíme i kortikosteroid, ale mírnější. Prednison. Ředit krev necháme aspirinem, silné dávky Vigantolu nahradíte něčím volně dostupným. V pátek se znovu spojíme, zda se situace zlepšila.“

S výsledky vyjednávání jsme spokojeni oba. Viditelně. On je rád, že zatím

přežil – mezi námi, léčit draka je nevděčný údel. Já jsem rád, že jsem nemusel zvýšit důraz. Zakučkal bych se totiž. Absolvuji ještě doplňující rozhovor s hygienou, s dětskou lékařkou...a na neděli rezervuji čipování obou dráčů. Žena dnes vypadá lépe (ne, nic jsem nepil), proto jí přeposílám i své recepty. Navíc má potvrzení, že jen simuluje! Vyřází tedy na průzkum lékařem bojem. Já, vyčerpaný, spokojeně upadnu do mdlob. Podpůrná léčba během dne zahájena.

(POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ)